

Sinteza
Raportului de Progres privind Implementarea
Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană

În conformitate cu Hotărârea de Guvern Nr. 808 din 7 octombrie 2014, modificată prin Hotărârea Nr. 713 din 12 octombrie 2015, informația detaliată privind realizarea fiecărei măsuri poate fi accesată pe platforma online de raportare PlanPro pe pagina web: <https://monitorizare.gov.md/reports/Raport%20PNAAA.html>.

Context general

Semnarea și ulterior intrarea în vigoare a Acordului de Asociere în septembrie 2014 a impus întâi de toate crearea cadrului instituțional și punerea în funcțiune a mecanismelor necesare implementării acestuia (art.433-443). Obiectivul dat a fost realizat cu succes pe parcursul anului 2015 atât la nivel național, cât și în cooperarea cu UE.

La nivel național, au fost depuse eforturi în vederea realizării Planului Național de Acțiuni de Implementare a Acordului de Asociere (PNA) pentru 2014-2016 (aprobat prin HG nr. 808 din 7 octombrie 2014 și actualizat prin HG nr. 713 din 12 octombrie 2015), inclusiv prin consolidarea mecanismului instituțional de coordonare și monitorizare a procesului respectiv.

Rolul principal a continuat să revină *Comisiei Guvernamentale pentru Integrare Europeană (CGIE)*, a cărei Secretariat este asigurat de MAEIE. Pe parcursul anului 2015 au fost organizate cinci reuniuni ale Comisiei. În cadrul acestora au fost luate deciziile de revizuire a Planului Național de Implementare a Acordului, de transferare a raportării și monitorizării pe o platforma electronică, de a permite accesul publicului la baza de date de raportare. De asemenea, în cadrul ședințelor CGIE au fost aprobate rapoartele de progres pe marginea implementării Acordului, au fost semnalate restanțele/întârzierile în implementarea prevederilor AA, a fost agreată poziția RM în cadrul Consiliului de Asociere.

Printre acțiunile sus-menționate, se remarcă în mod aparte cea de trecere la platforma on-line de raportare și monitorizare a procesului de implementare a Acordului de Asociere (www.monitorizare.gov.md). Platforma respectivă denumită *PlanPro* a devenit operațională din martie 2015, iar către septembrie 2015 accesul la informația și rapoartele generate de instrumentul dat a devenit public.

Dat fiind faptul că implementarea Acordului de Asociere impune cooperarea eficientă a Executivului și Parlamentului au fost făcuți pași importanți în sincronizarea agendelor acestora. În baza propunerilor prezentate de Guvern Parlamentului a fost aprobat Programul legislativ de realizare a angajamentelor asumate în cadrul Acordului (Hotărârea Parlamentului nr. 146 din 9 iulie 2015).

În partea ce ține de cooperarea instituționalizată cu UE, s-a reușit instituționalizarea și organizarea primelor reuniuni stabilite de Acordul de Asociere în toate formatele: Consiliul de Asociere (16 martie 2015, Bruxelles), Comitetul de Asociere (19 octombrie 2015, Chișinău), Comitetul de Asociere în configurația Comerț (5 martie și 22 octombrie 2015, Chișinău) și Comitetul Parlamentar de Asociere.

De asemenea, au fost organizate subcomitetele: Justiție, Libertate și Securitate; Economie, Aspecte Sociale și în alte Sectoare (6 clustere); iar pe dimensiunea DCFTA - Vamă; Indicații Geografice; Măsuri sanitare și fitosanitare.

A fost facilitat și procesul de creare a Platformei Societății Civile RM – UE conform AA.

Acordul a fost ratificat de toate parlamentele naționale din statele membre UE, fiind depuse și instrumentele de ratificare. Astfel, Acordul va intra în vigoare în prima zi a celei de-a doua luni de la data depunerii ultimului instrument de ratificare (EURATOM) la Secretariatul General al Consiliului Uniunii Europene, ceea ce ar trebui să se întâmple în prima jumătate a anului 2016

Dialog Politic și Reforme, Cooperarea în Domeniul Politicii Externe și de Securitate

În pofida perioadei îndelungate de instabilitate politică și funcționalitate limitată a Guvernului, dialogul politic cu UE a fost unul destul de intens. Un indicator în acest îl constituie și numărul de întreveneri organizate la cel mai înalt nivel. Astfel pe parcursul anului 2015 au avut loc: 4 vizite la Bruxelles la nivel de Prim-ministru, inclusiv participarea la Consiliul de Asociere – 16 martie 2015. În cadrul acestor vizite au avut loc întreveneri cu reprezentanți de nivel înalt ai Comisiei Europene (ÎR/VP, F. Mogherini, Com. J. Hahn, Com. M. Šefčovič, Com. C. Malmstrom, Com. C. Crețu),

Consiliului European (Președintele D. Tusk), Parlamentului European (Președintele PE M. Schulz, MPE E. Brok, A. Cristea, P. Austrevicius, G. Pittella) și ai CESE (Președintele H. Malosse). De cealaltă parte, RM a fost vizitată de către Președintele Consiliului European, D. Tusk, Comisarul pentru Comerț, C. Malmstrom, Delegația PE la CAP, Misiunea de MPE din cadrul Comisiei SEDE a PE.

Dialogul politic cu UE a fost consolidat și prin intermediul cooperării cu SM UE, context în care se încadrează și reuniunea Grupului pentru Acțiunea Europeană a Republicii Moldova (denumit generic *Friends of Moldova*), organizată la inițiativa Franței și a României și care reunește miniștrii de externe din SMUE, reprezentanți ai instituțiilor UE și ministrul de externe al RM. Pentru anul 2015 au fost planificate două reuniuni, prima având loc în luna martie la Bruxelles, iar a doua planificată pentru noiembrie a fost amânată până la investirea unui nou Guvern.

Promovarea cooperării și participării în domeniul **Politicii de Securitate și Apărare Comune (PSAC)** a UE continuă să reprezinte o prioritate pentru RM. În acest sens, implementînd prevederile Acordului Cadru de participare la Misiunile UE de gestionare a crizelor, RM a detașat în iunie 2015 un expert militar pe poziția de ofițer de legătură în cadrul Misiunii UE de consiliere militară în Republica Centrafricană (EUMAM RCA), poziție care va fi extinsă pentru încă 6 luni pe parcursul anului 2016.

O realizare importantă o constituie adoptarea de către Parlament în a 2-a lectură la 4 decembrie 2015 a legii privind participarea Republicii Moldova în misiunile și operațiunile internaționale. Odată cu intrarea în vigoare a legii în ianuarie 2016 va fi stabilit un cadru legal pentru următoarele detașări în misiunile de gestionare a crizelor și respectiv pentru consolidarea capacităților instituțiilor naționale cu precădere în domeniul apărării.

Au fost continuate eforturile în vederea promovării necesității încheierii Acordului cu UE privind procedurile de securitate pentru schimbul de informații clasificate. Astfel, la 27 iulie 2015 la Bruxelles a fost organizată prima reuniune a experților RM și UE pentru discutarea cadrului legal al părților în domeniul protecției informațiilor clasificate și al încheierii tratatelor de acest gen, precum și coordonarea pașilor procedurali necesari pentru negocierea și încheierea Acordului respectiv. De asemenea, prin decretul Președintelui RM din 20 octombrie 2015 s-a luat decizia privind inițierea negocierilor pe marginea Acordului, stabilindu-se inclusiv componența delegației de negociere.

Pe parcursul anului 2015, RM a participat la reuniunile Panelului Parteneriatului Estic privind cooperarea în domeniul PSAC, la masa rotundă în contextul misiunilor civile în cadrul PSAC, precum și la 19 evenimente de instruire și informare (i.e. cursuri de instruire, vizite de studiu, platforme tematice, conferințe și ateliere de lucru etc.). În premieră, anul acesta la Chișinău a fost organizat un asemenea curs care a reunit 50 de participanți din UE și Parteneriatul Estic.

Totodată, a fost consolidată activitatea grupului de lucru național pentru coordonarea PSAC, reuniunile fiind organizate semestrial.

De asemenea, pe parcursul anului 2015, Republica Moldova s-a aliniat la majoritatea declarațiilor și pozițiilor comune ale UE care vizează politica externă și de securitate. Totodată, în vederea ajustării cadrului legislativ în domeniul vizat, a fost elaborat proiectul de lege cu privire la aplicarea măsurilor restrictive internaționale care la 17 decembrie 2015 a fost votat în primă lectură de către Parlament.

A continuat și dialogul bilateral RM-UE pe **dimensiunea drepturilor omului**, RM găzduind reuniunea la nivel de experți (10 iunie, la Chișinău), precum și reuniunea ad-hoc RM-UE-ONU-CoE în domeniul drepturilor omului (27 noiembrie, la Chișinău), inclusiv tradiționalul seminarul tematic cu genericul „*Determinarea dezabilității și capacității de muncă în contextul ocupării în câmpul muncii a persoanelor cu dezabilități*” (12 iunie, la Chișinău).

În contextul demarării reformei interne a instituției naționale de protecție a drepturilor omului, la 3 aprilie 2015 a fost numit prin Hotărîre de Parlament, Avocatul Poporului. De asemenea, a fost aprobat Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Avocatului Poporului, în vigoare din octombrie 2015.

De asemenea, pe parcursul anului 2015, a fost consolidat mecanismul de monitorizare a implementării planurilor naționale în domeniul drepturilor omului existente, dar și elaborarea proiectelor pentru noile planuri în domeniu pentru anii 2016-2020.

În vederea respectării prevederilor Acordului ce țin de controlul armelor, a fost adoptat Regulamentul cu privire la regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă, iar Parlamentul RM a ratificat Tratatul privind comerțul cu arme. În același timp, o prioritate pentru anul 2016 va fi elaborarea cadrului legislativ/normativ necesar pentru instituirea și

funcționarea unui sistem eficient de control al exporturilor naționale, care să monitorizeze atât exporturile, cât și tranzitul mărfurilor legate de armele de distrugere în masă, care să prevadă sancțiuni eficiente în cazul încălcării regimului exporturilor.

În domeniul combaterii terorismului, RM a avansat prin aprobarea Legii cu privire la prevenirea și combaterea terorismului. În același context, au mai fost aprobate proiectele Legilor cu privire la apărarea națională și cea privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă.

În perioada de referință, din cele 50 de măsuri (dintre care 18 cu caracter continuu) incluse în Titlul II al AA ce urmau a fi realizate în perioada 2014-2015, au fost realizate – 33 acțiuni, iar nerealizate au rămas 17 acțiuni. Prin urmare, nivelul de realizare a acțiunilor estimat în procente este de 66%, restanțele datorându-se nerespectării termenelor agendei legislative (Anexa 1). Majoritatea proiectelor au fost elaborate de instituții și aprobate de Guvern, în prezent aflându-se la Parlament pentru adoptare.

Justiție, Libertate și Securitate

Acordul de asociere RM – UE a început să preia rolul Procesului privind liberalizarea regimului de vize în calitate de platformă principală de structurare a dialogului Republica Moldova – Uniunea Europeană în domeniul justiției și afacerilor interne. Preluarea rolului respectiv va continua treptat pe parcursul anilor următori odată cu intrare în vigoare a prevederilor Acordului de asociere RM – UE aferente libertății, securității și justiției și finalizarea realizării condiționalităților suportului bugetar pentru implementarea Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize pentru anii 2014 – 2016.

În pofida faptului că pe parcursul anului 2015 de jure puteau fi aplicate provizoriu doar 2 din 9 articole ale Acordului de asociere RM - UE aferente libertății, securității și justiției, prin intermediul Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM – UE, RM a depus eforturi unilaterale în vederea realizării tuturor celor 9 articole. Toate restanțele constatate în procesul de punere în practică a Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM – UE au un caracter intern și nu reprezintă restanțe ale RM față de UE.

Pe data de 9 iunie 2015 la Chișinău s-a desfășurat prima reuniune a Subcomitetului de asociere RM - UE privind libertate, securitate și justiție.

Regimul fără vize cu UE pentru cetățenii RM, deținători ai pașapoartelor biometrice a continuat să funcționeze eficient, fapt recunoscut inclusiv de către participanții reuniunii la nivel înalt a Parteneriatului Estic (21 – 22 mai 2015, Riga). Periodic au fost prezentate UE date statistice cuprinzătoare despre funcționarea regimului fără vize cu UE.

De asemenea, implementarea Matricei de politici pentru implementarea Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize pentru anii 2014 – 2016, dedicată îmbunătățirii gestionării frontierei, gestionării migrației, precum și ordinii și securității publice, a presupus asigurarea 1) funcționării Comitetului coordonator pentru implementarea matricei de politici, 2) raportării interne asupra implementării matricei de politici, 3) eficientizării implementării matricei de politici în 2015, în baza experienței anului 2014, prin elaborarea unei foi de parcurs detaliate. Efectul eforturilor respective a fost afectat de instabilitatea macroeconomică a RM, care a dus la suspendarea de către UE a suportului bugetar, și respectiv suspendarea și reducerea cheltuielilor din bugetul de stat pentru realizarea condiționalităților pentru anul 2015.

Pe parcursul anului 2015 nu au fost constatate probleme sistemice în privința implementării acordurilor privind facilitarea eliberării vizelor și readmisia persoanelor aflate în situația de ședere ilegală. În lipsa acestora ședințe ordinare ale comitetelor mixte RM – UE pentru gestionarea acordurilor respective au fost amânate pentru anul 2016.

Merită a fi menționată și Misiunea de Evaluare în domeniul Justiției (*Justice Peer Review*) demarată în noiembrie 2015. Urmare adresării comune (din 17 septembrie 2015) a Prim ministrului V. Streleț și Președintelui Parlamentului A. Candu către Șeful Delegației UE în RM în vederea efectuării unei evaluări de sistem a reformelor în domeniul justiției pentru a reseta procesul și eventual a eficientiza utilizarea resurselor în domeniul respectiv, începând cu decembrie 2015 în RM sînt efectuate 8 vizite/evaluări sectoriale (CSJ, CSM, CAN, PG, CNI, INJ, CC, AP) și 3 evaluări tematice în februarie 2016 – reforma justiției, combaterea corupției și spălarea banilor. Drept evaluatori sunt reprezentanți ai sistemului judiciar din Statele Membre UE. Rezultatele evaluărilor vor fi disponibile în martie 2016.

În contextul implementării măsurilor prevăzute de Acord ce țin de prevenirea și combaterea criminalității și corupției, precum și protecția datelor cu caracter personal, realizările principale ale RM pe parcursul perioadei de raportare au fost următoarele:

- a fost consolidată independența Centrului Național Anticorupție prin revenirea la procedura de numire a directorului acestuia de către Parlamentul RM (Lege nr. 180 din 22 octombrie 2015);
- mecanismul de verificare a stilului de viață a fost aplicat polițiștilor și colaboratorilor Centrului Național Anticorupție;
- implementarea de către Comisia Națională de Integritate a mecanismului de analiză a declarațiilor pe venit, declarațiilor de interese și incompatibilități;
- au fost aprobați și aplicați Indicatorii unici de performanță pentru instituțiile implicate în procesul penal și Metodologia de evaluare a eficienței activității de urmărire penală;
- a fost elaborat proiectul Conceptului de monitorizare și evaluare a politicilor naționale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane;
- La 16 iunie 2015 lista substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului, a fost completată cu 26 substanțe noi;
- au fost aprobate Instrucțiunile Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal privind prelucrarea datelor cu caracter personal în sectorul educațional (21 ianuarie 2015);

În iulie a intrat în vigoare *Acordul privind cooperarea operațională și strategică cu Europol*. RM a obținut acces la baza de date i-ARMS INTERPOL (INTERPOL Illicit Arms Records and tracing Management System). *Acordul de cooperare cu Eurojust* a fost ratificat de RM în mai, iar în decembrie s-a desfășurat o misiune de evaluare a Eurojust în RM necesară pentru intrarea în vigoare a acordului. De asemenea, în octombrie a fost semnat Aranjamentul administrativ de cooperare între Centrul Național Anticorupție și Oficiul European de luptă Antifraudă (OLAF).

În domeniul managementului integrat al frontierei s-a reușit (i) aprobarea și implementarea Strategiei naționale de management integrat al frontierei de stat pentru anii 2014 – 2016 (10 decembrie 2014), (ii) semnarea Acordului RM – Ucraina cu privire la organizarea schimbului de informație privind persoanele și mijloacele de transport, cu care persoanele traversează frontiera moldo – ucraineană (4 noiembrie 2015), precum și (iii) consolidarea infrastructurii de frontieră moldo – ucraineană prin intermediul proiectelor co-finanțate de UE, în special începerea reconstrucției punctului de trecere a frontierei Palanca și dotarea Departamentului Poliției de Frontieră cu 9 autospeciale cu sistem de termoviziune (decembrie 2015). Acest proces se va continua prin alte patru proiecte co-finanțate de UE referitoare la punctele de trecere a frontierei Pervomaisc – Cuciurgan și Giurgiulești – Reni, precum și la schimbul automatizat de informații și punctele de contact.

Parteneriatul de Mobilitate RM-UE

A continuat implementarea coerentă și progresivă a Parteneriatului de Mobilitate RM – UE. Coordonarea implementării a fost asigurată prin intermediul Reuniunii la Nivel Înalt (25 noiembrie, Bruxelles) și Reuniunii Platformei locale (9 iulie, Chișinău), ambele reuniuni fiind organizate în format extins pentru prima dată, precum și gestionării tabelului de marcaj. De asemenea, au fost publicate edițiile 11 și 12 ale Buletinului informațional.

De asemenea, pe parcursul anului s-a reușit consolidarea infrastructurii și asigurarea cu echipament a secțiilor regionale de combatere a șederii ilegale a străinilor (mun. Cahul și mun. Bălți) și renovarea centrului de integrare pentru străini din Cahul.

Adițional, RM a participat la o serie de evenimente regionale și internaționale în vederea împărtășirii experienței în implementarea Parteneriatului de Mobilitate, precum și a contribuit la discuțiile la nivel global privind integrarea migrației în agenda ONU post-2015, precum și la discuțiile tematice ale Forumului Global pentru Migrație și Dezvoltarea (GFMD).

Printre principalele restanțe se numără: (i) ajustarea Legii nr. 270-XVI din 18 decembrie 2008 privind azilul în RM la legislația UE și cele mai bune practici europene, (ii) aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2015 – 2020 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul migrației și azilului (2011-2020), (iii) organizarea confecționării și eliberării documentelor de călătorie pentru refugiați și beneficiari de protecție umanitară.

Analizând nivelul de implementare a măsurilor din Titlul III constatăm că 27 măsuri dintre cele 43 cu termen de realizare 2014-2015 au fost îndeplinite, iar nerealizate rămân a fi 17 măsuri. Astfel, media de îndeplinire a AA în domeniul dat este de 60%. (Anexa 2)

Cooperare Economică și alte tipuri de Cooperare Sectorială

Nivelul de implementare a capitolelor din domeniul dat este destul de diferit, în anumite domenii fiind înregistrat un progres de peste 80% ca nivel de realizare a angajamentelor conform PNA (i.e. protecția consumatorilor), iar în altele de sub 50%, cum ar fi cazul reformei administrației publice. Astfel rata medie de implementare a acțiunilor planificate în Titlul IV este de **67 %**. (Anexa 3)

În același timp, statistica generală privind nivelul de transpunere a acquis-ului comunitar este una bună, fiind de peste 13% din numărul total de acțiuni prevăzute pentru un termen de până la 12 și chiar 16 ani (Anexa 4).

Reforma Administrației Publice este sectorul cheie pentru buna funcționare și implementare a întregului pachet de angajamente stabilit prin Acordul de Asociere. Totodată, nivelul de realizare a angajamentelor pe dimensiunea dată în perioada de raportare a fost unul modest, restanța majoră fiind neadoptarea Strategiei pentru reformarea sectorului. Lucrul asupra acestui document, precum și a unui set de regulamente/metodologii (Regulile de procedură ale Guvernului și metodologiile aferente prestării serviciilor publice) a fost în mare parte afectat de schimbările politice din țară unde Guvernul a fost funcțional doar 208 zile.

Totodată, au fost atinse și progrese, inclusiv cu sprijinul partenerilor de dezvoltare, cum ar fi proiectului Twinning „Suport pentru modernizarea serviciului public din Republica Moldova în corespundere cu cele mai bune practici ale Uniunii Europene”, lansat la 14 aprilie 2015

Printre cele mai importante realizări rămân a fi:

- Dezvoltarea și aplicarea în autoritățile publice a unui proces eficient de planificare strategică (3 ani) și de planificare operațională (1 an): În fiecare an, în semestrul I și II, sînt elaborate Rapoarte de performanță colectivă, iar funcționarii publici primesc spor pentru performanța adusă în cadrul tuturor autorităților specificate mai sus
- Implementarea e-serviciilor sectoriale (e-Viza, e-Factura fiscală, accesul activ la Registrul imobilelor)
- Realizarea unui studiu analitic al serviciului public din țară (evaluare externă) de către instituțiile europene (SIGMA) cu elaborarea ulterioară a acțiunilor de rigoare privind conformarea la principiile europene de administrare. Raportul poate fi accesat la <http://www.slideshare.net/SIGMA2013/sigma-comparative-study-civil-service-professionalisation-in-the-european-eastern-neighbourhoodfinal-report25112014>
- Implementarea Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012-2015, aprobat prin Legea nr. 68 din 5 aprilie 2012.
- Elaborarea strategiilor sectoriale de descentralizare, inclusiv prin instituirea grupurilor de lucru în cadrul ministerelor: Finanțelor; Economiei; Educației; Sănătății; Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Culturii; Mediului; Afacerilor Interne; Agriculturii și Industriei Alimentare; Dezvoltării Regionale și Construcțiilor;

Dialogul economic, la fel ca și economia RM este un alt sector influențat atît de situația politică instabilă, cît și de un șir de alți factori precum: restricțiile comerciale impuse de Federația Rusă și recesiunea din această țară, criza din Ucraina, problemele în sectorul bancar, seceta din vară etc. În pofida influenței negative a unor factori asupra economiei, unele activități economice au înregistrat creșteri. Indicatorii monetari și bugetari au crescut moderat:

- În ianuarie-septembrie 2015 PIB a însumat 88,8 mild. lei, majorîndu-se față de perioada respectivă a anului 2014 cu 0,5% (în prețuri comparabile). Volumul producției industriale în ianuarie-octombrie 2015 a crescut cu 3,5% (în prețuri comparabile) față de ianuarie-octombrie 2014, inclusiv producția industriei prelucrătoare cu 5,0%, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – cu 3,9%. Producția agricolă în toate categoriile de gospodărie în ianuarie-septembrie 2015 a constituit în prețuri curente 18,1 mild. lei, fiind în descreștere cu 11,8% (în prețuri comparabile) față de perioada respectivă a anului trecut. Micșorarea producției agricole a fost determinată de scăderea producției vegetale cu 21,8%, cauzată de seceta din vară. Producția animalieră s-a majorat cu 3,3%. În același timp, exporturile de cereale pe piața UE au înregistrat creștere semnificativă. Cîștigul salarial mediu lunar brut al unui lucrător din economia națională, în octombrie 2015, a constituit 4564,9 lei și s-a majorat cu 5,9% față de luna similară a anului 2014 în termeni nominali, dar s-a diminuat cu 6,4% în termeni reali;
- În ianuarie-septembrie 2015 volumul investițiilor în active materiale pe termen lung a însumat circa 11 mld. lei, cu o descreștere de 3,4% (în prețuri comparabile) față de ianuarie-septembrie 2014;
- Actualmente, Guvernul este în curs de finalizare a negocierilor cu un grup de companii străine majore privind realizarea în Republica Moldova a proiectelor sale investiționale în domeniul industriei;
- Volumul total al investițiilor ar trebui să constituie cel puțin 80 mil. euro și create 6 mii locuri noi de muncă.

Subiectele respective au fost discutate în detaliu în cadrul primei reuniuni a Sub-comitetului RM-UE pentru cooperare economică care a avut loc pe data de 23 iulie 2015 la Chișinău.

Conform art. 24-26 din AA, părțile au promovat schimbul de opinii despre situația macroeconomică din RM și cea a UE, perspectivele de accelerare a cooperării bilaterale în contextul implementării reformelor ce derivă din DCFTA, despre politica fiscală, monetară, evoluțiile privind inflația și balanța de plăți, managementul finanțelor publice (auditul extern, achiziții publice, reforma administrației publice), cooperarea în domeniul statisticii, precum și posibilitatea acordării asistenței financiare în cadrul suportului bugetar. Negocierile RM cu FMI asupra unui nou Acord de finanțare este un alt subiect important pe agenda discuțiilor, interesul față de care a fost menținut pe parcursul anului, în special în contextul programelor de suport bugetar acordate de UE.

Drept realizări în procesul de implementare a Acordului pe domeniul economic menționăm și următoarele:

- Ajustarea cadrului normativ național la cerințele UE în domeniul dreptului societăților comerciale și al guvernantei corporative, precum și în domeniul contabilității și al auditului, în special fiind remarcate modificările și completările aduse la Legea privind societățile pe acțiuni (Legea nr. 106 din 28.05.2015), prin care au fost transpuse prevederile unor Directive UE în vederea echivalării garanțiilor impuse societăților comerciale. Pe parcursul anului 2015 au intrat în vigoare 16 acte normative subordonate *Legii privind piața de capital*, inclusiv 7 acte tangențiale cu valorile mobiliare și 9 acte ce vizează organismele de plasament colectiv în valori mobiliare. De asemenea, cca 14 acte normative sînt în proces de definitivare și aprobare. În proces de definitivare este și Codul de Guvernare Corporativă.
Regulamentul – cadru de activitate a serviciilor financiare a fost aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 433 din 15 iulie 2015.
- A avansat procesul de armonizare a legislației naționale în domeniul protecției consumatorului, remarcîndu-se în special transpunerea Directivei ce vizează încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare de consum prin Legea nr.157 din 18 iulie 2014. A continuat activitatea autorităților de reglementare privind completarea cadrului legal și normativ care reglementează cerințele de siguranță față de grupele de produse concrete prin elaborarea reglementărilor tehnice noi și perfecționarea celor în vigoare și altor acte normative necesare.
- Are loc un dialog intens cu partenerii UE, în special oficiul Eurostat și birourile de statistică din Statele Membre UE în vederea implementării indicatorilor de calitate în sistemul național de statistică. La nivelul APC sunt create 24 subdiviziuni de audit intern (în care activează 38 auditori interni), dintre care 4 subdiviziuni de audit intern nu sunt funcționale. 21 APL de nivelul II dispun de unitate de audit intern (în care activează 23 auditori interni), dintre care 8 subdiviziuni nu sunt funcționale.
- Obiectivele politicii fiscale pentru anul 2015 și-au găsit realizarea în Legea nr.71 din 12 aprilie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative ce țin de politica fiscală, vamală și bugetară pentru anul 2015 și perfecționarea legislației fiscale, vamale și bugetare, și sunt orientate spre asigurarea echității, stabilității și transparenței fiscale, optimizarea presiunii fiscale, simplificarea administrării fiscale, facilitarea comerțului legal, îmbunătățirea și simplificarea sistemelor fiscale naționale.
- A fost aprobat noul Plan de acțiuni pentru anii 2015-2017 privind implementarea „Strategiei de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020”, ceea ce va impulsiunea ajustarea și aprobarea actelor legislative și normative tangențiale.
- Au fost negociate și semnate următoarele proiecte și programe de asistență externă, inclusiv în vederea facilitării accesului la piețele de capital:
  - Acordul de finanțare a Programului European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală pentru țările din vecinătatea Uniunii Europene (ENPARD) 2015-2017, cu un buget total de 64 milioane EUR.
  - Acordul de finanțare suplimentară dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării proiectului „Agricultura competitivă”, (Credit nr. 5639-MD) în sumă de 12 milioane USD.

Alte aspecte ale cooperării sectoriale au fost evaluate în comun cu UE în cadrul Subcomitetului pentru energie, transport, mediu, politici climatice și protecție civilă, care a avut loc la Chișinău în perioada 25-26 noiembrie 2015. Analizînd discuțiile purtate în cadrul respectivei reuniuni, putem constata următoarele.

Nivelul de realizare al acțiunilor ce acoperă **segmentul energetic** a fost asigurat în proporție de 62%. Realizarea majoră o constituie diversificarea căilor de aprovizionare cu resurse energetice în domeniul gazului prin construcția și darea în exploatare a conductei Ungheni-Iași. Aceasta a constituit prima fază a interconexiunii sistemului de gaze al RM cu cel al UE (România) fiind asigurate 19 localități din raionul Ungheni și 2 localități din raionul Nisporeni cu gazele naturale românești. Totodată, a fost asigurat cadrul juridic necesar realizării proiectelor interconectării rețelelor de gaze naturale și energie electrică din RM și România, prin semnarea la 21 mai 2015 a Memorandumului de Înțelegere între Guvernul RM și Guvernul României.

În plan legislativ, până în prezent, RM a reușit să-și aproximeze progresiv legislația în domeniul sectorului energetic cu 13 din cele 43 de acte normative ale UE conform AA. Deși nefinalizate, sunt importante și eforturile de realizare a angajamentelor conform pachetului III energetic și anume adoptarea pe 29 decembrie 2015, în prima lectură, a proiectului de Lege cu privire la gazele naturale, precum și aprobarea prin Hotărârea Guvernului nr. 688 din 8 octombrie 2015 a proiectului de Lege cu privire la energia electrică, remis spre examinare Parlamentului la data de 29 octombrie curent.

Nivelul de implementare a acțiunilor ce țin de **segmentul transporturilor** este de 67%. În acest sens, din totalul celor 18 măsuri care urmau să fie realizate în perioada 2014-2015, 12 (inclusiv 6 cu caracter permanent/continuu) au fost realizate în termen.

Cu titlu aparte merită să fie menționate: aprobarea noului Cod al transporturilor rutiere, care vine să asigure transpunerea parțială a 6 Directive și 3 Regulamente europene stipulate în AA. De asemenea, RM a aderat la Convenția privind garanțiile internaționale în materie de echipamente mobile și protocoalele acesteia, adoptată la Cape Town la 16 noiembrie 2001 prin Legea nr. 59 din 9 aprilie 2015; Odată cu adoptarea la 3 iunie 2015 în a 2-a lectură a Parlamentului a (1) Convenției asupra Semnalizării Rutiere, deschisă semnării la Viena la 8 noiembrie 1968; (2) Acordului European de completare a Convenției asupra Semnalizării Rutiere, deschisă semnării la 8 noiembrie 1968 la Viena, din 1 mai 1971; (3) Protocolului privind marcajele rutiere, care este adițional la Acordul European ce completează Convenția asupra semnalizării rutiere, a fost asigurat cadrul legislativ necesar armonizării standardelor de circulație și semnalizării rutiere pe drumurile publice cu a celor din statele UE.

Totodată, există un șir de măsuri imediate ce urmează să fie promovate spre aprobare noului Guvern (1) proiectul Regulamentului privind condițiile de montare, reparare și verificare a tahografelor și limitatoarelor de viteză, (2) proiectul Regulamentului privind eliberarea, înlocuirea, schimbarea și înnoirea cartelelor tahografice, precum și pentru descărcarea și stocarea datelor din tahografele și cartelele tahografice, (3) proiectul Hotărârii de Guvern privind accelerarea introducerii cerințelor referitoare la coca dublă sau a unor standarde de proiectare echivalente pentru petrolierele cu coca simplă, (4) proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la accesul la piața serviciilor de handling la sol în aeroporturile RM, precum și (5) proiectul Codului Aerian.

În vederea securizării datelor și promovării punerii în aplicare a instrumentelor TIC pentru o mai bună guvernare, în **sectorului tehnologiilor informaționale** adițional realizărilor majore pe plan legislativ din 2014 (adoptarea Legilor nr. 91 din 29 mai 2014 privind semnătura electronică și documentul electronic și nr. 174 din 25 iulie 2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112) menționăm aprobarea prin Hotărârea Guvernului nr. 811 din 29 octombrie 2015 a Programului de securitate cibernetică a RM pe anii 2016-2020 și activitățile de pregătire pentru funcționarea serviciului 112: elaborarea studiului de fezabilitate privind crearea și funcționarea Serviciului 112, a proiectelor HG privind crearea instituției publice „Serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112” și a metodologiei publicării datelor guvernamentale deschise.

Printre cele 33 de măsuri planificate spre realizare în perioada de raportare se numără și adoptarea în prima lectură pe data de 29 decembrie 2015 a proiectului de lege privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice, și acestuia de către Parlament. Odată cu intrarea acestuia în vigoare, proiectul de lege va asigura cadrul normativ necesar simplificării procedurilor de obținere și exercitare a dreptului de acces pe proprietățile publice sau private în scopul construirii rețelelor publice de comunicații electronice, cât și reducerii cheltuielilor de instalare, întreținere înlocuire sau mutare a rețelelor.

De asemenea, a fost asigurat posibilitatea furnizării serviciilor publice de comunicații electronice mobile la bordul aeronavelor, urmare a aprobării Hotărârii Comisiei de Stat pentru Frecvențe Radio nr. 3 din 1 iulie 2015 „Cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Tabelul național de atribuire a benzilor de frecvențe”.

Printre măsurile nerealizate ce urmează să fie promovate prioritar spre aprobare de noul Guvern se numără proiectele de legi privind (i) comunicațiile electronice, (ii) crearea serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112, precum și (iii) Regulamentul Comitetului interdepartamental pentru asigurarea interacțiunii dintre SNPAU 112 și serviciile specializate de urgență.

În perioada de raportare s-a reușit realizarea măsurilor planificate pentru sectorul **mediului înconjurător** în proporție de 67%, în special prin transpunerea reglementărilor UE și cele internaționale cu privire la evaluarea impactului asupra mediului¹ și asigurarea unei evaluări strategice de mediu.

Un indicator mai bun a fost înregistrat în sectorul *politicilor climatice*, acțiunile în acest domeniu fiind implementate în proporție de 75%, aprobarea Programului național de suprimare eşalonată a hidroclorofluoro-carburilor pentru anii 2014-2040 în RM constituind unica restanță ce urmează a fi promovată spre aprobare de noul Guvern în regim prioritar.

Totodată, a fost perfectat și îmbunătățit cadrul normativ în domeniul gestionării resurselor de apă (HG nr. 823 din 20.11.2015), iar cel aferent gestionării deșeurilor urmează a fi racordat la practicile internaționale odată cu adoptarea Legii privind deșeurile (proiect aprobat prin HG nr.775 din 28.10.2015).

Pe dimensiunea **contacte interumane** s-au remarcat eforturile de valorificare a oportunităților în domeniul cercetării și inovării prin participarea la programul „Orizont 2020” și lansarea, în parteneriat cu Organizația Internațională pentru Migrație, a Programului de revenire temporară a diasporei științifice a Republicii Moldova.

Pînă în prezent au fost depuse peste 130 de propuneri în cadrul Programului Orizont 2020, care includ peste 180 de participanți din Republica Moldova (68 de instituții de cercetare, 56 din universități, 27 din IMM-uri, 19 din ONG-uri și 16 din alte organizații) dintre care au fost acceptate de către Comisia Europeană 15 proiecte. Astfel, Republica Moldova fiind unul din cei mai activi participanți la apelurile din Programul Orizont 2020 din statele PaE.

În sectorul educației adoptarea Codului, dar și a Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2014 – 2020, au asigurat cadrul strategic necesar pentru dezvoltarea continuă a sistemului educațional național, bazîndu-se pe 3 piloni de bază: acces, echitate și relevanță și va asigura coordonarea integrată a procesului de planificare strategică sectorială în domeniul educației.

În 2015, instituțiile de învățămînt din țară au avut acces încă la 2 acțiuni noi ale **Programului Erasmus +**, acestea fiind *Credit Mobility* (KA1) și *Capacity building* (KA2). În contextul KA1 (*Credit Mobility*), RM participă în proiecte de mobilitate cu 24 de instituții de învățămînt superior europene din 13 țări. În cadrul acestor proiecte pentru anul academic 2015-2016 au fost acceptate circa 400 mobilități:

- 144 mobilități MD-UE pentru studenți;
- 100 mobilități MD-UE pentru staff (didactic, administrativ);
- 7 mobilități UE-MD pentru studenți (nu se specifică nivelul);
- 21 mobilități UE-MD pentru staff (didactic, administrativ);
- 31 mobilități pentru studenți ciclu Licența;
- 27 mobilități pentru studii de Masterat;
- 15 mobilități pentru studii de Doctorat;
- 62 mobilități pentru profesori (predare sau perfecționare).

În contextul *Acțiunii prioritare nr.2, KA2 Capacity Building* - 3 proiecte de Consolidare a Capacităților în învățămîntul superior din Moldova au primit aprobare pentru finanțare de la Comisia Europeană. Astfel, în urma Apelului EAC/A04/2014, selecția 2015, au fost aprobate 3 proiecte cu o valoare totală de 3.07 mln. Euro.

În anul 2015, a continuat implementarea a 4 proiecte **Jean Monnet** și 17 proiecte **TEMPUS** din apelurile anterioare în valoare de 17,5 mln euro.

În cadrul **Acțiunii Erasmus Mundus Joint Master Degree**, tinerii din RM au beneficiat de 8 burse de masterat în instituții de învățămînt din Europa, iar în **Acțiunea Erasmus Mundus Action 2** (scholarships/mobilities) RM a beneficiat de 314 mobilități, din care: 101 – Licență; 93 – Masterat; 55 – Doctorat; 40 – Postdoctorat; 25 - cadre didactice.

Implementarea programului **e-Twinning** s-a extins și cantitativ și calitativ: 89 de școli înregistrate (inclusiv 13 înregistrate în anul 2015), 170 profesori înregistrați (38 înregistrați în anul 2015) și 242 de proiecte active.

---

¹ Începînd cu 4 ianuarie 2015 se aplică noua Lege nr.86 din 29 mai 2014 cu privire la evaluarea impactului asupra mediului care instituie un cadru juridic de funcționare a mecanismului de evaluare (procedurile și modalitățile aplicate) în corespundere cu prevederile Directivei 2011/92/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului. Proiectul de lege pentru acceptarea Amendamentelor I și II la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (ESPOO) a fost aprobat în ședința Guvernului din 16 iunie 2015.

Cooperarea moldo-comunitară în domeniul culturii a fost marcată de aderarea Republicii Moldova la Programul „Europa creativă” (Acordul între Republica Moldova și Uniunea Europeană a fost semnat la data de 18 martie 2015, a intrat în vigoare din 11 mai 2015.

În esență participarea RM la **Programele și Agențiile UE** poate fi considerată drept una dintre cele mai rezultative or, în prezent țara noastră participă deplin la 3 programe, o performanță unică în rândul statelor Parteneriatului Estic:

- *Orizont 2020*
- *Programul UE pentru Competitivitatea Întreprinderilor Mici și Mijlocii 2014 – 2020 (COSME), 7 aprilie 2015*
- Programul comunitar *Europa Creativă*, 11 mai 2015

Având în vedere prioritățile naționale privind asigurarea accesului la asistență medicală de înaltă calitate, cât și oportunitatea oferită RM de integrare progresivă în rețeaua UE, sunt în plină desfășurare și negocierile cu UE pe marginea asocierii la Programul *Sănătate pentru dezvoltare* prin semnarea unui Acord în trimestrul I 2016.

Comerț și alte aspecte legate de Comerț (DCFTA)

Nivelul de realizare al acțiunilor planificate pentru titlul V a fost îndeplinit în proporție de **56 %**. Precizăm că în anumite domenii în pofida eforturilor și numărului mare de măsuri întreprinse pe parcurs, procentul de realizare este de sub 50%, i.e. la capitolul Bariere tehnice în calea comerțului, standardizare, metrologie, acreditare și evaluarea conformității. (Anexa 5)

Printre principalele rezultate putem reliefa avansarea pe mai multe capitole ale DCFTA precum energetica (a fost adoptată în I-a lectură noua lege pe energie electrică, aprobată de Guvern legea pe gaze naturale în nouă redacție (pachetul III)); infrastructura calității (legislația orizontală a fost elaborată și aprobată de Guvern, iar legile noi privind metrologia, supravegherea pieței – adoptate în prima lectură de Parlament etc.), achiziții publice (adoptarea Legii nr.131 din 3 iulie 2015), servicii informaționale (legea poștei –adoptată în prima lectură de Parlament) concurență, administrare vamală etc. Însă sub influența factorilor atât externi, cât și interni mai rămân un șir de restanțe care urmează a fi lichidate. Totodată, rata de implementare a angajamentelor DCFTA este una bună și constituie 20% din totalul de acte UE prevăzute pentru a fi transpuse timp de 10 ani (Anexa 6.).

În ceea ce privește impactul social, economic și de mediu al inițiativelor legislative promovate în contextul DCFTA este prematură lansarea exercițiilor de constatare ale acestora, or rezultate tangibile vor putea fi resimțite în următorii 2-3 ani, din moment ce noua legislație care urmează a fi adoptată de Parlament va fi pusă în aplicare.

Mai mult ca atât, luând în considerare evoluția legislației UE în modul definit de Articolul 449 din AA/DCFTA privind armonizarea dinamică la acquis-ul comunitar, în prezent sunt în proces de consultare cu instituțiile responsabile modificările la Anexele AA/DCFTA care vizează sectoarele: infrastructura calității, SPS, achiziții publice, indicații geografice, înlocuirea Protocolului II privind regulile de origine etc. Spre exemplu, pe domeniul TBT și Achiziții publice un număr considerabil de acte UE au fost abrogate și înlocuite cu altele noi, fapt despre care Comisia a notificat RM. În domeniul măsurilor sanitare și fitosanitare, conform prevederilor Acordului de Asociere RM – UE, urmează ca Anexa XXIV-B să fie completată cu lista actelor UE ce urmează a fi transpuse în legislația națională, astfel încât, RM să realizeze toate acțiunile necesare pentru a fi eligibilă ca stat exportator de produse de origine animalieră pe piața UE.

În ceea ce privește, Decizia de înlocuire a Protocolului II al AA/DCFTA aceasta va permite punerea în aplicare a prevederilor Convenției PEM ratificată de Parlament prin Legea nr.111 din 28 mai 2015. Aplicarea sistemului de cumul diagonal al originii mărfurilor, va aduce beneficii suplimentare RM, în particular prin crearea unor noi premise pentru atragerea investitorilor străini având în vedere deschiderea noilor oportunități pentru prelucrarea materiei prime.

Statistica comerțului/accesul mărfurilor pe piața UE

UE este incontestabil partenerul comercial principal al RM cu o cotă de peste 62% în exporturi și circa 50% din totalul de importuri. Sub aspect cantitativ, indicatorii sunt mai puțin pozitivi, creșterea fiind înregistrată doar în cazul exporturilor de produse agricole.

De asemenea, se atestă o valorificare modestă a cotelor de export. Astfel, pe parcursul anului 2015 *acestea* s-au realizat după cum urmează: *struguri*: în cantitate de 7771 tone din totalul de 10 000 tone (78% (RO, SP, EST, POL)); *mere* – 746 t din totalul de 40 000 tone (1,9%) (RO, GR, GB); *prune* într-o cantitate de – 6149t din totalul de 10 000 tone – 61,5% (RO, POL, BG),

Totodată, exportul prin utilizarea mecanismului anti-circumvenție atestă o creștere semnificativă în următoarea configurație: grâu și făină de grâu în proporție de 178 441 - 238 % din totalul de 75 000 tone (RO, GB, IT, GR), porumb - 162 655 (125 %) din totalul de 130 000 tone (CY, FR, GB, orz - 78 218 (111%) din totalul de 70 000 tone (CY, RO, BG), zahăr în proporție de 7985t (21 %) din totalul de 37 400 tone (PL,RO), cereale procesate - 5191 (207%) GR, RO din totalul de 2500 tone și porumb dulce - 751 (50 %) din totalul de 1500 tone (BG, RO, LT).

De menționat că pentru produsele pentru care din RM s-a exportat peste cota prevăzută de Acord, autoritățile naționale au prezentat UE informații și materiale justificative conform procedurilor stabilite în art. 148 din Acord, fiind păstrate astfel condițiile preferențiale de export pentru producătorii naționali.

Valorificarea modestă a contingentelor tarifare la exportul fructelor și legumelor poate fi explicată printr-o serie de realități economice atât la nivel național, cât și regional:

- suprasaturarea pieței UE ca urmare stabilirii embargourilor de către Federația Rusă pentru producătorii din UE
- neconformitatea anumitor produse cu reglementările UE în materie de standarde de calitate (în special legate de măsurile sanitare și fitosanitare);
- lipsa de acțiuni eficiente de branding la nivel european; garanțiile financiare solicitate importatorilor din UE,
- statistica în termeni valorici a RM este raportată în dolari SUA, iar tranzacțiile se desfășoară în Euro etc.
- fluctuația ratei schimbului valutar etc.

Administrare vamală și reguli de origine

- Lista de concesiile tarifare oferite de RM a fost implementată în Sistemul informațional automatizat „Asycuda World” și se aplică la perfectarea declarațiilor vamale de import de mărfuri din UE din 01.09.2014.
- Se implementează cu succes sistemul de Operator Economic Autorizat (AEO), (HG nr.647/2014). În total, la finele trimestrului IV 2015 numărul titularilor de certificate AEO este de 97 agenți economici.
- Au fost modificate Codul vamal și Legea nr.1380 cu privire la tariful vamal, fiind racordate la legislația UE. Prin Hotărârea Guvernului nr.385 din 16 iunie 2015 a fost aprobat Regulamentul cu privire la procedura de eliberare și retragere a certificatului de exportator aprobat. Au fost eliberate 3 certificate de exportator aprobat.
- Prin ordinul nr. 323-O din 12 august 2015 „cu privire la crearea grupului de lucru referitor la revizuirea Codului de conduita a colaboratorului vamal, a fost creat grup de lucru responsabil de revizuirea Codului de conduita a colaboratorului vamal, în vederea ajustării lui la standardele internaționale. A fost elaborat proiectul noului Cod de Etică și conduita a colaboratorului vamal care a fost remis spre avizare externă prin Scrisoarea nr. 28/11-13770 din 11 noiembrie 2015.
- Proiectul Legii privind serviciul în organele vamale a fost elaborat și remis spre aprobare la Guvernului în data de 14 august 2015 prin Scrisoarea nr. 28/11-9890.
- A fost elaborat proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către organele vamale. Aderarea la Convenția Pan-Euro-Med (Legea nr.111 28 mai 2015). Crearea Zonei de Comerț Liber în spațiul pan-euro-mediteranean, precum și liberalizarea regulilor de origine în cadrul acesteia va oferi posibilități pentru aprovizionare cu materii prime, crea noi piețe pentru materii prime, dinamiza investițiile în regiune, totodată vor fi armonizate regulile de origine.

Infrastructura calității și supravegherea pieței

- A fost aprobat în I lectură proiectul de lege privind supravegherea pieței.
- A fost aprobată Hotărârea de Guvern nr.368 din 12 iunie 2015 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice “Recipiente simple sub presiune”
- A fost aprobată Hotărârea de Guvern nr.744 din 22 octombrie 2015 pentru aprobarea Reglementării tehnice privind instalațiile de transport pe cablu care transportă persoane

În vederea alinierii sistemului național de standardizare:

- A fost aprobat de către Parlament în I lectură proiectul de lege privind standardizarea națională, care transpune Regulamentul UE 1025/2012.
- Au fost adoptate aproximativ 10 200 standarde europene, ce constituie 43% din numărul total de standarde moldovene.
- Au fost adoptate 96% de standarde europene armonizate a căror utilizare oferă prezumția de conformitate cu cerințele esențiale din reglementările tehnice care transpun legislația comunitară de armonizare.
- În perioada 2014-2015 au fost anulate aproximativ 1415 standarde moldovene conflictuale cu standardele europene.

- Institutul Național de Standardizare gestionează fondul național de standarde prin Sistemul Informațional Automatizat „e-Standard. Catalogul Standardelor Moldovene”. Acest sistem permite accesul online al părților interesate la informația despre standardele moldovene.

În scopul alinierii la rigorile europene a sistemului de acreditare:

- A fost aprobat de către Parlament în prima lectură proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr.235 din 1 decembrie 2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității; Legea nr.160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător; Codul Contravențional nr.218 din 24 octombrie 2008), care transpune Regulamentul 765/2008 și Decizia 768/2008.
- În scopul semnării Acordului de recunoaștere multilaterală cu Cooperarea Europeană pentru Acreditare (EA MLA) au fost îmbunătățite documentele sistemului de management al MOLDAC, conform cerințelor standardului SM SR EN ISO/CEI 17011, a fost instruit personalul MOLDAC la cerințele standardelor europene și internaționale pentru acreditarea laboratoarelor de încercări și etalonări, organismelor de certificare.
- Urmare depunerii cererii și a documentelor sistemului de management de către MOLDAC pentru a deveni semnatar al EA MLA, MOLDAC a fost evaluat cu succes de către echipa EA fiind identificate doar 3 îngrijorări.
- Pentru eliminarea îngrijorărilor ce țin de trasabilitatea măsurărilor efectuate în RM au fost acreditate laboratoarele de etalonări din cadrul Institutului Național de Metrologie și Centrului de Metrologie Aplicată și Certificare pentru mărimi geometrice, mărimi termice, mărimi mecanice (mase) aceasta constituind un pas important în contextul evaluării MOLDAC în scopul semnării EA MLA.
- MOLDAC este supus evaluării simulate în cadrul Proiectului TWINNING LIGHT de către Agenția Italiană ACCREDIA, pentru a se pregăti de evaluarea la nivel de omologi de către echipa EA.

În vederea alinierii la standardele europene a sistemului național de metrologie:

- A fost aprobat de către Parlament în prima lectură proiectul de lege a metrologiei, care transpune, în special, documentul OIML D1:2012.
- A fost aprobată HG cu privire la aprobarea unităților de măsură legale, care transpune Directiva 80/181/CEE.
- A fost acreditat laboratorul de etalonări din cadrul Institutului Național de Metrologie, conform cerințelor standardului SM SR EN ISO/CEI 17025, pentru domeniul mărimi geometrice, mărimi termice, mărimi mecanice (mase).
- Petru asigurarea trasabilității măsurărilor la sistemul internațional și asigurarea recunoașterii internaționale a măsurărilor sunt în curs de derulare:
  - 10 intercomparări în cadrul COOMET pe diferite domenii de măsurare;
  - 2 intercomparări bilaterale cu România;
  - 1 intercomparare cu organizația europeană EURAMET.

În scopul apropiării legislației naționale cu *acquis-ul comunitar* au fost aprobate:

- HG nr. 408 din 16 iunie 2015 pentru aprobarea Reglementării tehnice privind punerea la dispoziție pe piață a mijloacelor de măsurare, care transpune *Directiva 2014/32/UE*;
- Hotărârea Guvernului nr. 745 din 26 octombrie 2015 pentru aprobarea Reglementării tehnice „Punerea la dispoziție pe piață a echipamentelor electrice destinate utilizării în cadrul unor anumite limite de tensiune” care transpune *Directiva 2014/35/UE*;
- Hotărârea Guvernului nr. 807 din 29 octombrie 2015 pentru aprobarea Reglementării tehnice „Compatibilitatea electromagnetică a echipamentelor” care transpune *Directiva 2014/30/UE*;
- Hotărârea Guvernului nr.130 din 21 februarie 2014 “Cu privire la aprobarea Reglementării tehnice “Mașini industriale”, care transpune Directiva 2006/42/CE;
- Hotărârea Guvernului nr.267 din 8 aprilie 2014 “Pentru aprobarea Reglementării tehnice privind aparatele de cântărit neautomate”, care transpune Directiva 2009/23/CE;
- Hotărârea Guvernului nr. 808 din 29 octombrie 2015 pentru aprobarea Reglementării tehnice privind siguranța jucăriilor, care transpune Directiva 2009/48/CE.
- Acțiunile prevăzute la capitolul dat au fost realizate în proporție este de 50%. Din totalul celor 53 de măsuri care urmau fi realizate în perioada 2014-2015, în termen au fost întreprinse 20 măsuri, dintre care 3 cu caracter continuu.
- Printre prioritățile și restanțele ce urmează a fi abordate în regim prioritar evidențiem aprobarea în a II-a lectură a proiectului de lege privind supravegherea pieței, a proiectului de lege privind standardizarea națională, a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr.235 din 01.12.2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității; Legea nr.160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător; Codul Contravențional nr.218 din 24.10.2008), a proiectului de lege a metrologiei. Precum și promovarea adoptării proiectului Legii privind deșeurile. În aceeași ordine de idei remarcăm importanța

elaborării și promovării proiectului legii privind substanțele chimice și proiectului legii privind organismele modificate genetic.

Măsuri sanitare și fitosanitare

În prezent, din gama produselor de origine animalieră RM exportă în UE doar caviar (din noiembrie 2014) și miere de albine.

În perioada 25-29 ianuarie 2016 este planificată desfășurarea misiunii de audit DG SANTE/FVO în Republica Moldova cu scopul evaluării controlului reziduurilor și contaminanților din animalele vii și produsele de origine animală.

Menționăm, că în baza răspunsurilor finale la recomandările raportului misiunii de audit DG SANTE/FVO privind autorizarea exportului de ouă de categoria B pe piața UE, care a avut loc în Republica Moldova în perioada 25 noiembrie – 3 decembrie 2014, ANSA a fost informată despre înregistrarea unui progres în depășirea deficiențelor în conformitate cu recomandările DG SANTE/FVO. Totodată, capacitățile pentru diagnosticarea influenței aviare și a bolii Newcastle urmează a fi consolidate suplimentar pentru a include RM în lista țărilor terțe cu drept de export pe piața UE.

Apropierea legislației în domeniu

Din totalul numărului de 12 măsuri care urmau a fi implementate pe parcursul anilor 2014 și 2015, 4 măsuri sunt în proces de realizare, printre care remarcăm:

- A fost prezentată Comisiei Europene Lista finală de armonizare legislativă în domeniile vizate de capitolul Măsuri Sanitare și Fitosanitare (SPS) a Acordului de Asociere RM-UE, care urmează să fie aprobată în cadrul ședinței Subcomitetului SPS preconizată pentru luna ianuarie 2016.
- A fost expediat spre aprobare Guvernului Republicii Moldova proiectul Legii privind completarea Legii nr. 113 din 18.05.2012 cu privire la stabilirea principiilor și a cerințelor generale ale legislației privind siguranța alimentelor, având drept scop instituirea Sistemului Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje care la rândul său a fost armonizat cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare.

Echiparea laboratoarelor.

În scopul asigurării dotării unor laboratoare oficiale din sistemul de siguranță a alimentelor cu echipament necesar pentru efectuarea testărilor de laborator în conformitate cu cerințele de export în UE și de import în Republica Moldova, a fost atrasă asistență externă pentru implementarea Proiectului privind crearea și funcționarea Laboratorului pentru determinarea reziduurilor de pesticide în plante, sol și producția de origine non-animală (România – 300,0 mii euro, 200,0 mii dol. SUA, Norvegia – 150,0 euro, Statul Israel – 300,0 euro).

Comerțul cu servicii și dreptul de stabilire

Serviciile financiare.

În vederea consolidării capacităților principalilor actori în domeniu, BNM și CNPF, în special în partea ce ține de reglementare și supraveghere bancare/prudențiale, în iunie și respectiv octombrie 2015, au fost lansate două proiecte de twinning cu parteneri din Olanda, România și Polonia.

În contextul dat menționăm drept realizări inclusiv:

- Proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii nr.414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de autovehicule a fost adoptat în lectură finală la 29 decembrie 2015.
- A fost adoptată Legea nr. 106 din 28 mai 2015 privind modificarea și completarea Legii nr.1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni, care conține prevederi privind asigurarea unei protecții eficiente a investitorilor și altor consumatori.
- A fost aprobată Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare cu privire la aprobarea Regulamentului privind aplicarea sistemului bonus-malus la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (în redacție nouă).
- A fost elaborat Ghidul practic privind depistarea de fraude, abuzuri, manipulări pe piața financiară nebancaară. CNPF asigură punerea în aplicare a prevederilor acestuia.

Servicii de comunicații electronice

Principalele realizări în domeniul respectiv vizează modificările legislației naționale, după cum urmează:

- Aprobarea proiectului Legii Poștei în I-a lectură de Parlament la 29 decembrie 2015.
- Proiectul de lege privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice a fost adoptat de Parlament în prima lectură pe data de 29 decembrie 2015.
- A fost definitivat proiectul Legii comunicațiilor electronice în redacție nouă și expertizat de experții din cadrul Misiunii TAIEX.
- A fost aprobat și implementat Programul de tranziție de la televiziunea analogică terestră la televiziunea digitală terestră.
- A fost elaborat Programul de dezvoltare a rețelelor în bandă largă.
- A fost Elaborat Programul serviciului universal în domeniul comunicațiilor electronice.
- Adoptarea Legii nr.174 din 25 iulie 2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112.
- A fost efectuat Studiul de fezabilitate privind crearea și funcționarea Serviciului 112 în Republica Moldova
- Aprobarea Strategiei de creștere a competitivității industriei IT prin HG nr. 254 din 14 mai 2015
- Adoptarea în prima lectură a proiectul de lege cu privire la parcurile din industria tehnologiei informației în data de 31 iulie 2015.

Prioritățile la acest capitol sunt adoptarea legii cu privire la parcurile din industria tehnologiei informației, promovarea adoptării legii poștei, a legii comunicațiilor electronice, adoptarea legii privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice și aprobarea actelor normative pentru aplicarea Legii nr.91 din 29 mai 2014 privind semnătura electronică și documentul electronic.

În domeniul **achizițiilor publice** evidențiem un procent de 57% de realizare a măsurilor planificate pentru perioada dată și anume, din cele 7 acțiuni, 4 au fost finalizate până la finele anului 2015. În continuare relevăm 3 progrese:

- Adoptarea Legii nr. 131 privind achizițiile publice în vigoare din 1 mai 2015.
- A fost elaborată Foaia de Parcuri pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE privind achizițiile publice.
- A fost elaborat Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Soluționare a Contestațiilor.
- Modificarea paginii web a Agenției Achiziții Publice care a fost completată cu noi funcționalități ce asigură o informare mai amplă a operatorilor economici și autorităților contractante cu privire la procedurile de achiziții publice.

În domeniul dat remarcăm o serie de priorități, printre care elaborarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Soluționare a Contestațiilor, punerea în aplicare a Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Soluționare a Contestațiilor și crearea agenției propriu-zise, elaborarea Foii de parcurs, însoțită de un calendar al etapelor și termenilor stabilite în anexa XXIX B la Acordul de Asociere, punerea în aplicare a prevederilor legii care prevăd transpunerea Directivelor 2004/18/CE și 89/665/CEE și elaborarea, definitivarea și promovarea proiectului de lege privind atribuirea contractelor de achiziții publice sectoriale.

Drepturile de proprietate intelectuală

În contextul coordonării implementării prevederilor capitolului *Drepturile de Proprietate Intelectuală*, a fost organizată prima ședință a Subcomitetului RM-UE pentru Indicații Geografice, desfășurată la 15 decembrie în Chișinău. În cadrul reuniunii s-a realizat schimbul de informații cu partenerii UE și autoritățile naționale vizate, iar principalul rezultat al ședinței a fost agrearea de către părți a semnării Deciziei nr. 2/2015 privind completarea anexelor XXX-C și XXX-D ale Acordului de Asociere RM-UE odată cu finalizarea procedurilor juridice interne ale RM.

În domeniul respectiv printre cele mai importante progrese se enumeră:

- Realizarea monitorizării volumului de comercializare a producției inovatoare rezultate din proiectele de inovare și transfer tehnologic implementate se efectuează anual, în conformitate cu prevederile Acordului de Parteneriat dintre Academia de Științe și Guvern și cu prevederile Contractelor de finanțare a proiectelor de inovare și transfer tehnologic.
- Actualizarea fișelor de monitorizare și transmiterea acestora beneficiarilor proiectelor pentru completare. Termenul limită de completare a fișelor fiind 15 ianuarie 2016.
- Examinarea proiectului de lege de modificare și completare a unor acte legislative în cadrul ședinței Comisiei de Stat pentru Reglementarea Activității de Întreprinzător (Grupul de lucru) din 11 noiembrie 2015, proces-verbal nr. 25.
- Aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 66-XVI din 27 martie 2008 privind protecția indicațiilor geografice și specialităților tradiționale garantate prin Hotărârea de Guvern nr. 805 din 29 octombrie 2015 și prezentarea spre examinare Parlamentului înregistrat cu nr. 437 din 4 noiembrie 2015.

Statistici măsurilor finalizate în termen preconizate în vederea avansării implementării capitolul dat relevă o rată de **80%** -din 33 de măsuri au fost finalizate în perioada de referință 21, iar din cele cu caracter permanent, 46.

Aspecte energetice legate de comerț

Au fost obținute progrese în aproximarea legislației: pînă în prezent 14 din 43 acte europene prevăzute de Acordul de Asociere au fost deja transpuse în legislația națională.

Concurența

În domeniul concurenței și ajutorului de stat au fost înregistrate următoarele progrese:

- Elaborarea proiectului Programului național în domeniul concurenței și al ajutorului de stat pentru perioada 2015-2020;
- Aprobarea Programului național în domeniul concurenței și al ajutorului de stat pentru perioada 2015-2020;
- Aprobarea Raportului privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova în perioada 2011-2013;
- Crearea și implementarea Sistemului informațional „Registrul ajutorului de stat din Moldova”, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 378 din 27 mai 2014.
- Aprobarea Regulamentelor privind acceptarea angajamentelor propuse de către întreprinderi; privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru finanțarea aeroporturilor și ajutorului la înființare pentru companiile aeriene; privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru dezvoltarea rapidă a rețelelor de comunicații electronice în bandă largă;
- Aprobarea Regulamentelor privind ajutorul de stat pentru sectorul siderurgic; pentru serviciile publice de radiodifuziune; pentru filme și alte opere audiovizuale; pentru întreprinderile de transport feroviar; pentru serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători; pentru societățile de administrare a navelor; pentru serviciile poștale..

A fost raportată realizarea în proporție de 80% a măsurilor planificate în domeniul concurenței.

Asistență financiară și dispoziții antifraudă și de control

Nivelul de implementare a angajamentelor conform PNA din capitolele din Titlul VI este de circa 50% (Anexa 7).

Printre realizările din titlul dat putem evidenția în primul rând continuarea procesului de gestionare eficientă a asistenței acordate de UE și alți parteneri de dezvoltare, fiind consolidate capacitățile instituțiilor naționale în gestionarea acestor fonduri (participarea funcționarilor publici la training-uri privind gestionarea asistenței UE: programe de suport bugetar; programe de twinning și de asistență tehnică).

Menționăm și aprobarea de către Guvern la 12 august 2015 în redacție nouă a *Regulamentului cu privire la cadrul instituțional și mecanismul de coordonare a asistenței externe acordate Republicii Moldova de organizațiile internaționale și țările donatoare, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.12 din 19 ianuarie 2010.*

Ministerul Justiției a elaborat proiectul Legii privind declararea averii și intereselor personale, care a definitivat noțiunea "conflict de interese"; Proiectul Legii cu privire la Centrul Național de Integritate; și Proiectul Legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, care au fost remise la Guvern și discutate în cadrul ședinței din 16.06.2015. La 19.09.2014 a fost aprobată Hotărîrea Guvernului nr. 767 pentru implementarea Legii nr. 325 din 23.12.2013 privind testarea integrității profesionale. Astfel, prin Anexa 1. la HG nr. 767/2014 a fost aprobat și Regulamentul – Cadru cu privire la evidența cazurilor de influență necorespunzătoare.

La 26 octombrie 2015, în cadrul vizitei oficiale a dlui Giovanni Kessler, directorul general al OLAF la Chișinău a fost semnat Aranjamentul Administrativ de Cooperare între CNA și Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF). Schimbul de informații la nivel operațional între CNA și OLAF va fi efectuat în baza Aranjamentului respectiv.

CNA a creat prin Ordinul directorului CNA nr.87 din 12 iunie 2015 Grupul de lucru inter-ministerial, în vederea examinării cadrului normativ național privind ajustarea acestuia la prevederile UE privind utilizarea fondurilor UE și protecția acestora.

Se elaborează proiectul de lege cu privire la inspectarea financiară de către grupul de lucru constituit prin ordinul directorului Inspecției financiare nr.11 din 02.03.2015.